

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An sit praecipuum de observatione festorum quale sit, & quis eius finis.
punct. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

TRACTATUS IX.
RELIGIONIS,
QVI EST
DE OBSERVATIONE,
FESTORVM, ET DISPVATIO
VNICA SVB EODEM TITVLO.
P R O O E M I V M.

OBSERVATIONE festorum præcipuè coluntur Deus, & Sancti; ea de causa post explicationem generalis cultus de illa instituitur sermo, vbi explicabimus à quo sit tale præceptum, quæ sit eius materia, & quæ causæ ab illo excusentur.

P V N C T V M I.

An sit præceptum de obseruatione festorum, quale sit & quis eius finis?

- 1 Præceptum fuit lege veteri latum, & qua parte naturale erat mansit, extincto ceremoniali.
- 2 In lege gratiæ seruandus proponitur dies Dominicus in memoriam beneficii redemptionis.
- 3 Plures affirmant iure diuino seruandum esse.
- 4 Probabilis est iure tantum humano pro festo esse constitutum.
- 5 Satisfit contrariis fundamentis.
- 6 Quæ sine festo pro tota Ecclesia instituta.
- 7 Ependuntur fines, ob quos hæc festi sunt instituta.

HOC præceptum in lege veteri latum erat de obseruatione Sabbati, Exod. 12. 16. & 20. & Leuit. 23. quod præceptum, quia partim erat morale, seu naturale; & partim ceremonias, manet immutabile secundum quod habet ex iure naturali. Ex illo namque obligamur cultum, & reuerentiam Deo exhibere, & quæ gratias referre ob beneficia accepta, & consequenter obligamur aliquod tempus habere, in quo hæc præstentur. Quoad hanc ergo partem decalogi præceptum semper perseuerat. Habet tamen aliquid ceremoniale ex diuina institutione, nempe assignationem illius diei, qui Sabbatum dicitur. Non enim à natura edocti sumus, vt potius septimo, quam alio die cultum Deo debitum exhibeamus, vt bene dicit Azor. t. 2. instit. moral. lib. 1. cap. 2. q. 9. & Ioseph. Fagund. de quinque Ecclesiæ præceptis, lib. 1. cap. 1. n. 3. Fuit ergo Sabbatum diuina lege designatum pro festo populo Iudaico in memoriam beneficii creationis, & liberationis populi Iudaici à dura seruitute Pharaonis, & etiam in memoriam requiæ, quam Christus Dominus in sepulchro erat illo die habiturus.

2. At in lege gratiæ, quia beneficium redemptionis excellentius est creationis beneficio, Ecclesia Sabbati festiuitate exclusæ, peruenit, de consecr. dist. 3. diem Dominicum seruandum esse pronunciauit, & pronunciantum. & c. sabato, de consecr. dist. 3. & c. omnes, & c. conquestus, de Feriis. Tam quia populus Christianus præcipuè reputat habiturus requiem, quando cum Christo est in vitam æternam resurrecturus. Tum ne videremur cum Iudæis conuenire. Neque obstat text. in cap. licet, de Feriis: vbi Alex. III. affirmat septimum diem tam ex veteri, quam ex nouo

testamento ad humanam quietem specialiter esse deputatum. Non inquam, inde inferitur Sabbatum in nouo testamento esse seruandum, vt festum: esset enim manifestus error contra Paulum, ad Rom. 14. Galat. 4. & ad Colos. 2. Vbi obseruatores Sabbati reprobantur. Sed solum inferitur, fuisse à Christo Domino seruatum, & ab Apostolis tempore nascentis Ecclesiæ cultum, Act. 13. & 28. non tamen fuisse approbatum, vt festum modo seruandum. Vel dicendum septimum diem seruandum esse in nouo testamento, & in veteri, sumpto die septimo formaliter, non materialiter. Qua ratione in numero septenario tam primus numerus, quam vltimus potest esse. Et in hoc sensu in veteri testamento Sabbatum erat dies septimus, & in nouo erit dies Dominicus, qui est primus, & septenarius. Dubium tamen est, an sic dies Dominicus in lege gratiæ sit iure diuino pro festo institutus, vel solum iure Ecclesiastico?

3 Non desunt, qui affirmant iure diuino esse institutum, sicuti sint antiqua lege Sabbatum: sic Syluest. verbo Dominica, q. 1. §. 7. Author supplementi ad summam Pisanam, verbo Dominica in addit. Angel. verbo feria, num. 3. indicat Abbas in c. licet, de Feriis. Et probari potest; quia ex iure diuino, & naturali habetur esse concedendum aliquod tempus ad diuina beneficia recognoscenda, & Deo eiusque seruitio specialiter vacandum. Ergo conueniens erat vt hoc tempus Christus Dominus determinaret; quia ipse abrogabat legem antiquam quoad obligationem seruandi Sabbatum: legem debebat loco illius aliud tempus (subrogare, in quo obligationi naturali colendi Deum fieret satis. Aliàs non rectè suæ Ecclesiæ videretur providere. Item ab Apostolis obseruatio diei Dominicæ originem trahit. Ergo signum est ipsos Apostolos à Christo Domino accepisse. Denique semper hæc obseruatio integra perseuerat, neque mutationem incipit, neque videtur posse accipere; si autem à iure humano introducta esset, variata aliquando fuisset, à Pontificibus dispensata, abrogata, vel tandem abrogari posset.

3 Nihilominus dicendum est iure tantum humano diem Dominicum pro festo constitutum esse, sic tradit D. Thom. 2. 2. q. 122. art. 4. ad 4. & ibi Caiet. Sor. lib. 2. de instit. q. 4. ad 2. Nauarr. Sum. cap. 13. num. 1. Azor. t. 2. lib. 1. instit. moral. cap. 2. q. 2. Catech. Rom. in 3. decal. præcepto, fol. 442. Suar. t. 1. de relig. lib. 3. de diebus festis, cap. 4. num. 8. Fagund. de 5. Eccles. præceptis, lib. 1. cap. 2. num. 3. Bonac. dist. 5. de 3. decal. præcept. in prin. Ratio præcipua est, quia communis Theologorum schola nullum aliud præceptum diuinum à Christo Domino latum recognoscit, præter præcepta fidei, & Sacramentorum. Alia verò præcepta, quæ pro vteraque temporum mutationem recipere possunt, & aliqua in parte dispensari Ecclesiæ iuxta tradendâ reliquit. At obseruatio diei dominicæ, prout modo in Ecclesia habetur, recipere mutationem

tationem potest, & cum aliquibus dispensari. Quae enim re-
pugnancia ex cogitari potest, in eo quod à Pontifice institueretur,
ut die Dominico solum vique ad meridiem esset vacatio
ab operibus feruilibus; Item esset vacatio à determinatis ope-
ribus feruilibus, non ab omnibus, quae modo sunt: Ergo obli-
gatio, & institutio prout modo est, non à Christo, sed ab Ec-
clesia habetur. Alias esset omnino immutabile.

5 Fundamentum contrarium non videtur. Fator de iure di-
uino, & naturali esse, ut deur aliquod tempus pro cultu Dei, &
illius beneficiorum recordatione. At quod hoc tempus sit dies
Dominicus integer ab omnibus operibus feruilibus vacuus,
Missaeque in eo audiatur, non ex iure diuino, sed Ecclesiastico
habetur. Neque ex eo, quod hunc diem, neque alium Christus
signauerit, inferretur Ecclesiae iuxta factis non prouidisse namque;
siquidem reliquit eius Vicario potestatem designandi dies,
prout magis expedire iudicauerit, & insuper imperauit talem
designationem.

6 Quod si roges. Qui sint dies festiui à Pontifice pro tota
Ecclesia designati in cultum Dei: B. uenit respondeo primo,
esse diem Dominicum, c. Sabbatum de consecrat. dist. 3. c. quon-
iam. c. conuensus de Feriis; cuius obseruatio ab ipsismet Apo-
stolis intelligitur prouenire, ut late probat Suarez de relig.
tom. 1. lib. 2. c. 4. ubi hunc diem Dominicum pluribus Patribus,
& Conciliorum encomiis exornat. Secundo, dies Pentecostes,
cum duobus sequentibus diebus in memoriam illius beneficii,
quo Spiritus sanctus in Apostolos descendit, habetur c. conu-
sus de Feriis. c. c. pronuntiandum de consecrat. dist. 3. Tertio,
est dies Natalis Domini, Circumcisionis, Epiphaniae, & Resurre-
ctionis, cum duobus sequentibus diebus, c. conuensus de Feriis,
& licet ibi dicatur tota hebdomada Resurrectionis esse seruan-
dam, iam consuetudine abrogatum est, solum manet obligatio
abstinendi ab actibus Iudicij, non tamen ab aliis operibus ferui-
libus, ut bene notauit Suar. l. 2. c. 6. m. 2. Quod idem esse dicen-
dam affirmat, n. 15. de hebdomada maiori. Quarto, Festum As-
censionis Christi Domini, habetur supradictio. c. de Feriis. c. 1.
de consecrat. dist. 3. Festum autem Transfigurationis Christi Do-
mini iure communi non habetur: ex consuetudine tamen à
tota Ecclesia colitur. Deinde festum Corporis Christi Domini
de iure communi celebrandum est, iuxta Clem. vnic. de Relig.
c. venerat. Sancto. De festo tamen Inventionis sanctae Cruci-
tis, nulla fit mentio, c. pronuntiandum, de consecrat. dist. 3. c. c.
conuensus de Feriis. At habetur eius obseruatio, c. Crucis de
consecrat. dist. 3. Qui textus licet referatur ex Eusebio, creden-
dum tamen est, non fuisse ab illo latum, sed à Syluestro. Nam
tempore Eusebij Crux inuenta non erat, cum fuerit inuenta
post Concilium Nicenum celebratum, & conuersione Constanti-
ni, ut late probat Baron. & deducit Suar. c. 7. Quinto, seruandi
sunt omnes dies, in quibus licet feruilitates Virginis celebrantur,
quales sunt. Primo, Conceptio Virginis, quae licet à iure com-
muni non præcipiatur obseruari, consilium tamen à Sixto I V.
in extraneum pre. excel. sa. de Relig. c. vener. Sancto. c. ex-
tra. Graue nimis. Et ferè in omni Episcopatu est hic dies
consuetudine seruandus. Secundo, Natiuitas Virginis, de qua in
pronuntiandum, de consecrat. dist. 3. & comprehenditur sub ge-
nerali distributione omnium festiuitatum Virginis, quae seruari
præcipiuntur in c. conuensus de Feriis. Tertio loco enumerari
potest eius in templo Præsentatio; non tamen est receptum, esse
ex præcepto seruandam, sicut neque eius ad Elizabeth Viscita-
tionemque Doctores sub illa generali clausula festiuitatum Vir-
ginis hæc festa comprehendunt, comprehendunt tamen eius
Annuntiationem, Purificationem, & Assumptionem, ut videre
est in Hostiens. Panorm. & Ioan. And. in suprad. c. conuensus
de Feriis, & tradit Azor. 2. p. l. 1. c. 17. c. segg. de Purificatio-
ne, & Assumptione habetur expressè in c. pronuntiandum, de
consecrat. dist. 3. Festum item B. Mariæ ad nives Romæ, & alibi
seruatur; non ex præcepto scripto; nullum enim inuenitur, sed
ex consuetudine vim legis habentes; peritque tamen in locis so-
lum ex deuotione, & non ex obligatione seruatur.

Secundo, seruandæ sunt festiuitates aliquorum Sanctorum, ut
eorum exempla imitemur, & eorum meritis conscieamur, at-
que orationibus adiuuemur, ut multis in locis dixit Augusti. re-
latus à Suarez lib. 2. c. 9. & tradunt Doctores omnes, in c. 1. de
consecrat. dist. 3. c. c. 1. de Feriis. Ex his ergo festiuitatibus,
primo loco enumeranda est festiuitas Angelorum, de qua in su-
pradictis capitibus fit mentio. Secundo loco Natiuitas Sancti
Ioannis. Tertio, transitus duodecim Apostolorum præcipue Pe-
tri, & Pauli. Quarto, Sanctorum Innocentij. Festum vero Bar-
nabæ, Lucæ, & Marci, quos Ecclesia ritu Apostolorum celebrat,
ex iure communi seruandum non est; seruatur tamen multis in
locis ex consuetudine. Quinto, festum Sancti Stephani, & sancti
Laurentij, ac denique omnium Sanctorum, habetur in suprad.
cap. Et licet ibi enumeretur festum sancti Sebastiani, & S. Mar-
tini, Syluestri, & aliorum, consuetudine tamen abrogatum est.
Neque ut bene dicit Suar. lib. 2. cap. 9. n. 20. ex solis illis duo-
bus, c. 1. de consecrat. dist. 3. c. c. 1. de Feriis, (nisi aliunde tradi-
tio accedat) satis colligitur obligatio obseruandi festa. Nam c. 1.
de consecrat. non est ius Pontificum, neque alicuius Concilij
generalis, sed provincialis, & cap. fin. de Feriis, loquitur de die-

Erud. de Castro Sum. Mor. Pars. II.

bus feriatis in ordine ad iudiciorum strepitum, non in ordine
ad præceptum audiendi Missam, & cessandi ab operibus ferui-
libus, & sic videmus plures dies ibi enumerari, qui tamen ex
obligatione non seruantur vniuersaliter.

7 Fines, ob quos hæc festa sunt instituta, varij sunt: Pri-
mus, & præcipuus est, ut vacantes ab operibus feruilibus ora-
tioni, & deuotioni insistantur: Secundus, ut Sanctorum facta
recolentes ad eorum imitationem excitemur. Nam ut dicit D.
Gregor. imitari non pigeat; quos celebrare delectat: Tertius, ut
ad illam æternam requiem aspiremus, in qua est festum perpe-
tuum, & continuo alleluja cantatur. Dies autem Dominicus spe-
cialiter fuit institutus in recordationem plurium beneficiorum,
quæ illo die nobis à Deo collata sunt: eo enim die lucem Deus
condidit, & Manna filiis Isr. ei in deserto concessit, & Verbum
caro factum protulit in lucem, & Magis fuit adoratum, & à
Ioanne Baptistâ in ordine baptizatum, & à mortuis surrexit, ac
tandem Spiritum sanctum à Apostolis communicauit; ob quas
causas sexta Synodus generalis Constantinopolitana, cap. 8. dicit,
Tanta debet esse diei Dominici obseruantia: ut præter oratio-
nes, & Missarum solemnias, & ea, quæ ad descendendum pertinent,
nihil aliud fiat. Alij autem dies festiui sunt instituti specialiter
in memoriam alicuius beneficii à Deo accepti, quales sunt festum
Natiuitatis Domini, Transfigurationis, Resurrectionis, Pen-
tecostes. Alij sunt Virginibus, & Sanctis dicati in honorem
ipsorum, & ad eorum patrocinium imploandum, & de eorum
gloria lætitiâ captandam

PUNCTVM II.

Quis possit præter Pontificem dies festos institue-
re, & qui sint ad illorum obseruatio-
nem obligati,

- 1 Pontifex diem festum statuere potest.
- 2 Idem potest Episcopus in sua diocesi, dummodo sit Sancti
in Sanctorum numerum relati.
- 3 De Sancto à Pontifice beatificato bene potest Episcopus festum
instituire.
- 4 Ad hunc Episcopi institutionem videtur populi consensus
nullo modo requiri.
- 5 Spectato iuris rigore, si festum per totum instituitur, ex
Clerici, & populi consensu debet fieri.
- 6 Secus verò dicendum de consuetudine, & de festiuitate
temporari.
- 7 Proponitur posse principes seculares obligare populum ab
operibus feruilibus abstinere.
- 8 In religiosum cultum hæc præcipere non possunt.
- 9 Non possunt dies festos, ut est usus Ecclesia principes
seculares instituire.
- 10 Præceptum principis laici de aliquo festo, subintelligitur
de festo humano, & politico.
- 11 Transgressores huius præcepti politici non videntur mortali-
ter peccare secluso scandalo, aliisque rationibus ex-
trinsecis.
- 12 Sacrisse argum. num. 7. adductis.
- 13 De consuetudine qualis debet esse, ut festiua instituire pos-
sit. Remissius respondetur.
- 14 Item qui tenentur festa seruare, & qualiter peregrini, so-
renses, infantes, amones, &c. Remissius respondetur.

DE Pontifice non est dubium posse pro tota Ecclesia dies
festos instituire, & de facto relatos in supradicto puncto
instituit, quia ad ipsum pertinet diuinum cultum promouere,
& fideles in viam Domini dirigere, Concilium autem generale
solum ex approbatione Pontificis, ut latius, tract. 3. de legibus
dictum est.

2 Episcopi autem pro suis diocessibus possunt dies festos
designare, ut expressè habetur, c. conuensus, de Feriis; ubi ceteris-
que solemnitatibus, quas singuli Episcopi in suis diocessibus
cum Clero, & populo duxerint solemniter venerandas. Hæc au-
tem festiuitates ab Episcopo designandæ debent esse Christi
Domini, Sanctissimæ Virginis, vel alicuius Sancti à Pontifice in
Sanctorum numerum relati, ut expressè tradunt Gloss. c. 1. de
Relig. c. venerat. Sancto. verbo festiuitatis; & ibi Hostiens. n. 8.
Ioan. And. num. 3. & docet Sanchez lib. 2. in decal. tom. 1. c. 43.
num. 9. Suarez Tom. 1. de relig. lib. 2. de diebus festis, c. 11. n. 41.
c. 5. Azor. Tom. 2. Instit. moral. c. 26. quasi. 4. Fagund. de quin-
que Ecclesie præceptis, lib. 1. c. 3. num. 3. c. 5. Bonac. dist. 5. de
tertio decal. præcep. quasi. unica. p. 1. num. 2. Ratio est clarissima
Alex. III. in c. 1. de relig. c. venerat. Sancto. prohibuit sole-
mniter celebrari ut Sanctum, qui autoritate Romani Pon-
tificis approbatus non sit, ob varia inconuenientia, quæ ex sin-
gularium Episcoporum approbatione prouenire poterant. Sed
festorum dedicatio est quidem solemnis cultus, & publica ce-
lebritas. Ergo hæc fieri non potest in honorem illius, qui à
Sede Apostolica, ut Sanctus approbatus non sit.

3 Dubium tamen est, An beatificante Pontifice alicuius
Sanctum

IN
TER
LAO
TONI